

SINFÓNÍUHLJÓMSVEIT
ÍSLANDS

EDDA III

LÍF GUÐANNA

23. MARS 2018

VELKOMIN

Vinsamlegast hafið slökkt á farsímum meðan á tónleikum stendur.

Tónleikarnir eru teknir upp af RÚV og verða sendir út á skírdag, 29. mars kl. 19:30.

Áætluð tímalengd verks: 60'

Tónleikarnir eru styrktir af afmælisnefnd 100 ára fullveldis og af STEFi.

Smekkleysa selur útgefna diska með tónlist Jóns Leifs í hléi fyrir framan Eldborg á 2. hæð. Auk þess verður til sölu ævisaga tónskáldsins, Jón Leifs – Líf í tónum eftir Árna Heimi Ingólfsson, sem kom út árið 2009.

Upptökur með Sinfóníuhljómsveit Íslands má finna á YouTube- og Spotify-rásum hljómsveitarinnar. Á Spotify má einnig finna lagalista með allri tónlist starfsársins.

@icelandsymphony / #sinfó

Aðalstyrktaraðili :

GAMMA

FOS 23 MAR 19:30

TÓNLEIKAR Í ELDBORG

EDDA II – LÍF GUÐANNA

Hermann Bäumer
hljómsveitarstjóri

.....
Hanna Dóra Sturludóttir
einsöngvari

.....
Elmar Gilbertsson
einsöngvari

.....
Kristinn Sigmundsson
einsöngvari

.....
Schola cantorum
kór

.....
Hörður Áskelsson
kórstjóri

EFNISSKRÁ

Jón Leifs

EDDA II. Líf guðanna, op. 42, (1951–66, heimsfrumflutningur)
óráttoria fyrir mezzósópran, tenór, bassa, blandaðan kór og hljómsveit

Óðinn
Synir Óðins

Hlé

Ásynjur
Valkyrjur
Nornir
Einherjar

For information in English about tonight's programme, including texts and translations, please visit the Iceland Symphony Orchestra website: en.sinfonia.is

HERMANN BÄUMER

HLJÓMSVEITARSTJÓRI

Þýski hljómveitarstjórinn Hermann Bäumer er aðalstjórnandi Fílharmóníuhljómveitarinnar í Mainz og stjórnar einnig óperuhljómveit borgarinnar. Hann hefur hlotið mikið lof fyrir starf sitt í Mainz en hann hefur einnig stjórnað fjölda annarra hljómveita, m.a. Deutsche Kammerphilharmonie Bremen, Útvarpshljómveitunum í Berlín og Bæjaralandi, Bæversku þjóðarhljómveitinni í München, og Útvarpshljómveitinni í Helsinki. Þá hefur hann stjórnað við Komische Oper í Berlín, m.a. *Aufstieg und Fall der Stadt Mahagonny* eftir Kurt Weill.

Bäumer er einnig framúrskarandi básúnuleikari. Hann hóf tónlistarferil sinn sem bassabásúnuleikari í Sinfóníuhljómveitinni í Bamberg en árið 1992 hlaut hann fastráðningu við Fílharmóníuhljómveit Berlínar. Hann hefur hlotið mikið lof fyrir hljóðritanir sínar bæði sem básúnuleikari og hljómveitarstjóri, og má nefna að hann hlaut verðlaun þýskra tónlistargagnrýnenda árið 2010.

Bäumer er mikill áhugamaður um tónlist Jóns Leifs og stjórnaði heildarfrumflutningi og hljóðritun á *Eddu I* með Sinfóníuhljómveit Íslands árið 2006. Hann stjórnaði Sinfóníuhljómveitinni fyrst árið 2001 á tónleikum af nokkuð öðrum toga: þegar Botnleðja og Quarashi komu fram með SÍ í Háskólabíói. Einnig stjórnaði hann *Carmina Burana* eftir Carl Orff í Hörpu árið 2013 en þar komu fram Kór Áskirkju og Söngsveitin Fílharmónía ásamt Sinfóníuhljómveit Íslands.

UM STJÓRNANDANN

Hermann Bäumer hefur nokkrum sinnum áður stjórnað Sinfóníuhljómveit Íslands.

Hann stjórnaði frumflutningi og hljóðritun á *Eddu I*: Sköpun heimsins árið 2006, og flutningi á *Carmina Burana* eftir Carl Orff í Eldborg árið 2013. Frumraun hans hér á landi var árið 2001 þegar hann stjórnaði tónleikum þar sem sveitirnar Botnleðja og Quarashi komu fram með Sinfóníuhljómveit Íslands. Eftir páska tekur við hljóðritun hjá Sinfóníuhljómveitinni á *Eddu II* undir stjórn Bäumers fyrir BIS-útgáfuna.

HANNA DÓRA STURLUDÓTTIR

EINSÖNGVARI

Hanna Dóra Sturludóttir stundaði söngnám við Söngskólann í Reykjavík áður en hún hélt til framhaldsnáms í Listaháskólann í Berlín. Kennarar hennar þar voru Anke Eggers og Dietrich Fischer-Dieskau og útskrifaðist hún þaðan með viðurkenningu fyrir framúrskarandi árangur. Hanna Dóra hefur sungið við mörg helstu óperuhús Þýskalands, m.a. Komische Oper og Ríkisóperurnar í Berlín og München. Á meðal þeirra u.þ.b. 50 hlutverka sem hún hefur túlkað á ferlinum eru titilhlutverkin í *Ariadne á Naxos* og *Carmen*, Eboli í *Don Carlo*, Donna Elvira í *Don Giovanni* og Larina í *Évgení Onegin*. Hanna Dóra hefur þrívægis fengið tilnefningar til Íslensku tónlistarverðlaunanna og hlaut verðlaunin sem söngkona ársins 2014 fyrir hlutverk Eboli í *Don Carlo*.

Hanna Dóra hefur komið fram á tónleikum um allt Þýskaland og víða í Evrópu og tónleikahald hefur m.a. borið hana til Qatar og Egyptalands. Undanfarin ár hefur hún tekið þátt í uppfærslum óperusmiðjunnar Novoflot í Berlín, sem sérhæfir sig í óvenjulegum uppsetningum og frumflutningi á nýrri óperutónlist. 2017 söng hún aðalhlutverkið í *Die Passagierin* í Gelsenkirchen í Þýskalandi og fékk feykilega góða dóma fyrir frammistöðu sína. Næsta verkefni Hönnu Dóru er hlutverk í óperunni *Brothers* sem sýnd verður á Listahátíð 9. júní en framundan er tónleikahald bæði á Íslandi og í Þýskalandi.

ELMAR GILBERTSSON

EINSÖNGVARI

Elmar Gilbertsson útskrifaðist frá Söngskóla Sigurðar Demetz vorið 2007. Eftir það lá leiðin til Amsterdam í Hollandi þar sem hann nam óperusöng við Tónlistarháskólann í Amsterdam og Konunglega tónlistarháskólann í Den Haag. Kennarar hans þar voru Jón Þorsteinsson og Peter Nilson. Elmar hefur starfað við Óperustúdíó Hollensku óperunnar og óperuna í Maastricht í Hollandi, ásamt lausráðningum við óperuhús víðsvegar um Evrópu. Elmar hefur m.a. sungið og túlkað Tamino í *Töfraflautunni*, Don Ottavio í *Don Giovanni*,

Elvino í *La sonnambula* og hertogann í *Rigoletto* eftir Verdi. Elmar hefur tvívegis hlotið Grímuverðlaunin í flokknum söngvari ársins og íslensku tónlistarverðlaunin 2014 og 2016 sem söngvari ársins í flokki sígildrar og samtímatónlistar, þau síðari fyrir túlkun sína á Lensky í *Évgení Onegin*.

KRISTINN SIGMUNDSSON

EINSÖNGVARI

Kristinn Sigmundsson er einn ástsælasti söngvari íslensku Þjóðarinnar og stendur nú á hátindi ferils síns. Hann hefur komið fram í flestum stærstu tónlistar- og óperuhúsum heims og nægir þar að nefna La Scala í Mílanó, Ríkisóperuna í Vínborg, Þjóðaróperuhúsið í París og Metropolitan óperuna í New York. Hann hefur tekið þátt í ýmsum hljóðritunum með erlendum hljómsveitum, m.a. *Töfraflautunni* og *Don Giovanni* með hljómsveit Drottningholm-óperunnar og *Matteusarpassíu* og *Jóhannesarpassíu* Bachs með Orchestra of the Eighteenth Century. Kristinn söng einnig nýlega í uppfærslu og hljóðritun á óperunni *The Ghosts of Versailles* eftir John Corigliano, sem hlaut Grammy verðlaunin 2016 sem óperuhljóðritun ársins. Meðal annarra viðurkenninga sem hann hefur hlotið eru Philadelphia Opera Prize og Opernweltverðlaunin í Belvedere óperusöngvarakeppninni í Vínborg árið 1983 og Íslensku tónlistarverðlaunin 1995, 2010, 2011, Grímuverðlaunin sem söngvari ársins 2016 og Heiðursverðlaun Íslensku tónlistarverðlaunanna 2016. Kristinn hlaut riddarakross hinnar íslensku fálkaorðu árið 1995.

SCHOLA CANTORUM

KÓR

Kammerkórinn Schola cantorum hefur verið mikilvirkur flytjandi tónlistar undir stjórn Harðar Áskelssonar í 21 ár. Kórinn hefur á þessum árum komið víða við en líklega verið hvað atkvæðamestur í flutningi tónlistar frá 20. og 21. öld. Einnig hefur kórinn sinnt mjög gamalli fjölröddun endurreisnarinnar auk þess að flytja mörg stórvirki barokktímans í félagi við Alþjóðlegu barokksveitina í Hallgrímskirkju. Kórinn hefur

einnig unnið með fjölmörgum öðrum listamönnum við tónleikahald, upptökur fyrir geislaflötur, sjónvarp og kvikmyndir og þar má nefna Björk, Sigur Rós, Wildbirds and Peacedrums, Hjaltalín, Tim Hecker, Ben Frost, Jóhann Jóhannsson og Kjartan Sveinsson.

Schola cantorum hefur haldið tónleika víða um heim, nú síðast í Los Angeles í apríl 2017 þar sem kórinn söng á fernum tónleikum á Reykjavík Festival í Walt Disney Concert Hall. Schola cantorum hefur sent frá sér marga geisladiska. Fyrir tveimur árum var það diskurinn *Meditatio* sem kom út á vegum sænsku útgáfunnar BIS og hefur hlotið afar lofsamlega umfjöllun víða um heim. Söngur Schola cantorum hljómar jafnframt á fleiri diskum frá BIS í heildarútgáfu fyrirtækisins á verkum Jóns Leifs fyrir kór og hljómsveit og má þar nefna *Baldr*, *Hafis*, *Heklu* og *Eddu I*. Schola cantorum hlaut Íslensku tónlistarverðlaunin 2017 sem tónlistarflytjandi ársins.

HÖRÐUR ÁSKELSSON

KÓRSTJÓRI

Hörður Áskelsson hefur verið organisti og kantor Hallgrímskirkju frá því hann lauk framhaldsnámi í Pýskalandi árið 1982. Hann hefur gegnt lykilhlutverki í uppbyggingu listalífs kirkjunnar og stóð meðal annars að stofnun Listvinafélags Hallgrímskirkju, Kirkjulistahátíðar og Alþjóðlegs orgelsumars. Árið 1982 stofnaði hann Mótetukór Hallgrímskirkju og kammerkórinn Schola cantorum árið 1996. Með kórnum hefur hann flutt flest helstu verk kórbókmenntanna auk þess sem hann hefur stjórnað frumflutningi margra verka fyrir kór og hljómsveit sem íslensk tónskáld hafa skrifað á undanförunum árum. Hörður hefur hlotið margsháttar viðurkenningar fyrir framlag sitt til tónlistarlífs á Íslandi, þ.á m. Íslensku tónlistarverðlaunin og Menningarverðlaun DV árið 2002, Riddarakross hinnar íslensku fálkaorðu árið 2004 og Íslensku bjartsýnisverðlaunin árið 2006. Þá var hann borgarlistamaður Reykjavíkur 2002. Hörður hefur kennt orgelleik og kórstjórn við Tónskóla Þjóðkirkjunnar og á árunum 1985–1995 var hann lektor í litúrgískum söngfræðum við guðfræðideild Háskóla Íslands. Hörður var tónlistarstjóri hátíðarhalda í tilefni af 1000 ára afmæli kristnitöku á Íslandi árið 2000 og hann gegndi embætti söngmálastjóra Þjóðkirkjunnar árin 2005–2011. Hörður hefur með kórnum sínum tekið þátt í flutningi og hljóðritunum S.Í fyrir BIS á öllum verkum Jóns Leifs fyrir kór og hljómsveit, sem útgáfufyrirtækið hefur gefið út, síðast á *Eddu I* árið 2007.

JÓN LEIFS

EDDA II – LÍF GUÐANNA

Jón Leifs (1899–1968) var fyrsta þjóðlega íslenska tónskáldið. Tónlist hans tekur mið af íslenskum þjóðlagaarfi og sækir efnivið í stórgerða náttúru landsins og fornan bókmenntaarf. Verk Jóns fengu misjafnar viðtökur meðan hann sjálfur lifði og það var ekki fyrr en á síðasta áratug 20. aldar sem hann hlaut þann sess sem honum ber í íslenskrí tónlistarsögu. Flest verka hans hafa verið flutt að minnsta kosti einu sinni og hljóðrituð fyrir sænska plötuforlagið BIS, en þó eru nokkur verka hans enn óflutt. Óratorían *Edda* er stærsta verk Jóns og eitt metnaðarfyllsta tónverk íslenskrar tónlistarsögu, þriggja kvölda tónsmíð fyrir kór, einsöngvara og hljómsveit byggt á textum úr Eddukvæðum og Snorra-Eddu. Segja má að smíði þess hafi verið stór hluti ævistarfs Jóns, því hann hóf að leggja drög að *Eddu I* um 1930 og náði ekki að ljúka þriðju óratóriunni áður en hann lést árið 1968.

Fyrstu vísbendingar um að Jón hafi í hyggju að semja verk af þessum toga er að finna í bréfi sem hann ritaði Sigurði Nordal í febrúar 1928. Þar kvaðst hann hafa í hyggju að tónsetja *Völuspá* og bað um aðstoð hans við að koma textanum saman. Það tók Jón nokkur ár að fullgera söngtextann enda varð verkið mun stærra í sniðum en hann hafði upphaflega ætlað. *Völuspá* var ekki lengur eina heimildin heldur leitaði hann fanga víða í Eddukvæðum og Snorra-Eddu. Þegar Jón lauk við textahandritið í maí 1933 var það 86 vélritaðar síður og skiptist í fjóra hluta: *Sköpun heimsins*, *Líf guðanna*, *Ragnarök* og *Endurreisn*. Annað tónskáld hafði áður byggt risavaxinn fjórþátung á frásögn Eddukvæða af sköpun heimsins og lífi hinna norrænu goða. Jón þekkti vel til *Niflungabringingsins* eftir Richard Wagner, hafði keypt nóturnar á námsárum sínum og séð uppfærslur verksins í þýskum óperuhúsum. En nálgun Wagners var of fágúð og rómantísk til að falla að smekk íslenska tónskáldsins sem kvaðst hafa samið mörg verka sinna, þeirra á meðal *Eddu-óratoríuna* og *Sögusinfóníuna*, „sem andmæli gegn Wagner, er misskildi svo herfilega norrænt eðli og norræna listarfleifð“.

Jón lauk við *Eddu I* árið 1939. Verkið heyrði hann aldrei í heild sinni, en tveir þættir hljómuðu á tónskáldamóti í Kaupmannahöfn árið 1952 og dræmar viðtökur þeirra – sem og *Sögusinfóníunnar* í Helsinki 1950 – urðu til þess að draga úr honum kjark með framhaldið. Fáeinum mánuðum fyrr hafði hann dregið fram nótnapappírinn til að hefja smíði *Eddu II*, sem er í sex köflum. Um það leyti sem hann hélt til Kaupmannahafnar 1952

hafði hann lokið við 48 blaðsíður af fyrsta þætti sem er stórbrotin lýsing á Óðni hinum alráða. Þegar hátíðinni hafði verið slitið hélt hann til Svíþjóðar og reyndi að taka upp þráðinn þar sem frá var horfið. Kraftarnir dugðu til að semja tvær og hálfu síðu. Jón lagði handritið til hliðar og tíu ár liðu þar til hann tók þráðinn upp að nýju. Á blaðsíðu 51 stendur: „Hér byrjað aftur á tónsmíðinni 11. júlí 1962 í Bifröst, Borgarfirði.“

Fyrsti þáttur verksins var fullgerður síðla árs 1962 og ári síðar var annar kaflinn einnig kominn á blað en þá er eins og Jón bresti skyndilega kjark. Var hann að missa trúna á meistara-verkið enn eina ferðina? Í blaðaviðtali sumarið 1962 hafði hann nefnt hversu auðvelt honum reyndist að taka upp þráðinn: „Ég varð hissa á því að skriftin og hugsunargangurinn skyldu ekkert hafa breyst á þessum tíma. Það er alls ekki hægt að sjá hvar ég hætti fyrir tíu árum og hvar ég byrjaði nú á ný.“ Við nánari íhugun hlýtur Jón að hafa séð hve tvíbent þessi athugasemd hans var. Tónsmíðastíll hans varð einstrengingslegri með hverju árinu sem leið og hann átti á hættu að staðna sem listamaður. Hugsanlega brast líka trúin á að Ísland yrði þess nokkru sinni megnugt að flytja risaverkið sem rúmaðist ekki einu sinni á venjulegum nótnapappír.

TÓNLISTIN Á ÍSLANDI

Þetta er frumflutningur á Eddu II.

Hafi *Edda I – Sköpun heimsins* gert nær óviðráðanlegar kröfur um fjölda og getu flytjenda gengur *Edda II – Lifguðanna* skrefi lengra. Hún er samin fyrir þrjá einsöngvara, blandaðan kór og hljómsveit sem telur einnig fornlúðra og stóran slagverkshóp að hætti tónskáldsins. Fyrsti þáttur er lýsing á hinum tignarlega Óðni, þar sem kór og einsöngvarar eru í forgrunni, mezzó-sópran, tenór og bassi. Tenór fer með stærsta hlutverkið og fær í sinn hlut langar og flóknar hendingar sem tónskáldið biður um að séu sungnar „quasi jodeln“ – eins og jóðlað. Í öðrum þætti, *Synir Óðins*, skiptir Jón kórnum í tvo kóra og biður um að annar þeirra syngi baksviðs, en slíkt er einkar flókið í útfærslu og samhæfingu og því eru kórarnir báðir á sviðinu í kvöld. Í þeim kafla er sungið um lúðurinn Gjallarhorn sem heyrst um alla heima og á meðan fá málmblásturshljóðfærin ærið að starfa.

Ásynjur er blíðari þáttur, að mestu sunginn af karlaröddum kórsins og ástaróður til hinna tignu meyja sem eru nefndar hver á eftir annarri: Frigg, Sága, Eir, Gefjun, Fulla og Freyja. Tónlistin fær ekki völdugri blæ fyrir en síðasta ásynjan er nefnd á nafn, enda er það Sigyn sem heldur mundlauginni undir eitrið sem drýpur á Loka. Bæði munu þau koma aftur við sögu í næsta hluta óratoríunnar, þegar heimurinn er á vonarvöl. Síðustu taktarnir eru örlagaþrungin hróp kórsins sem hljómsveitin tekur öll undir og verður síðan viðkvæði í hinni risavöxnu *Eddu III*: „Vituhð ér enn eða hvað?“

Þrír styttri þættir fylgja í kjölfarið. *Valkyrjur* eru gamansamur þáttur en *Nornir* hæg, ofurveik en magnþrungin lýsing á

örlaganornunum Urði, Verðandi og Skuld. *Eddu II* lýkur með bardagalýsingu rétt eins og *Sögusinfóniunni*. Í kaflanum *Einherjar* er þó allt á glaðværum nótum enda er hér ekki barist upp á líf og dauða. Áhrifamiklir hápunktur rísa eigi að síður enda er blásið í lúðra og bumbur slegnar meðan einherjar höggvast á.

Í lokaverki *Eddu*-þrileiksins, hinu enn óflutta *Edda III – Ragnarökr*, er allt lagt undir. Himnar og jörð standa í björtu báli meðan lokauppgjör góðs og illis fer fram. Til að koma slíkum hamförum til skila þurfti stærri flytjendahóp en jafnvel Jón Leifs hafði notað áður. „Það er geysilegur partítúr, ég hef aldrei lent í öðru eins. Það er ómögulegt að lýsa svona atburðum nema með stórum hlutum,“ sagði hann í útvarpsviðtali við Þorkel Sigurbjörnsson. Á sviðinu eru stór hljómsveit, slagverkshópur, blandaður kór og tveir einsöngvarar, mezzósópran og barítón; vinstra megin að baki áheyrenda er karlakór með tenóreinsöngvara, þremur básúnum, tveimur túbum og slagverki; hægra megin er kvennakór ásamt fjórum trompetum, pákum og slagverki. Það fer vel á því að tónlist um endalok heimsins sé engu lík og veki bæði uggi og ótta, ekki síst spurningin sem er eins og rauður þráður gegnum verkið allt: „Vituð ér enn eða hvað?“

TÓNLISTIN Á ÍSLANDI

Lúrar eru hljóðfæri frá miðöldum, um 1,5–2 metrar að lengd, sem hafa fundist bæði í Danmörku og Þýskalandi. Jón Leifs notaði lúra fyrst í *Eddu I*: Sköpun heimsins, og síðan í mörgum stærstu verka sinna, m.a. *Eddu II* og *Sögusinfóniunni*. Sinfóníu-hljómsveit Íslands fjárfesti í eftirgerð af lúrum upp úr 1970 en þeir reyndust hljóma óhreint og eru í raun ónothæfir. Því hefur verið brugðið á það ráð að fá lánaða sýningar-gripí frá Þjóðminjasafni Íslands við flutning á verkum Jóns, og er forráðamönnum safnsins þakkað kærlega fyrir velvildina. Ætla má að fyrirmynd lúranna sem notaðir eru hér séu lúðrar frá því 1500–1000 fyrir Krist eða frá því tímabili á Norðurlöndum sem nefnt hefur verið bronsöld.

Jón vann að *Eddu III* síðustu tvö árin sem hann lifði, en síðustu vikuna í apríl 1968 fékk hann blóðug uppköst og var lagður inn á Landspítalann. Við rannsókn fannst æxli sem ekki varð komist fyrir með aðgerð. Síðustu mánuðina sem Jón lifði var hann í stöðugu kapphlaupi við tímann og reyndi að festa á blað eins marga tóna og framast var unnt áður en maðurinn með ljáinn færi með óumflýjanlegan sigur af hólmi. Jón Leifs lést frá *Eddu III* ófullgerðri hinn 30. júlí 1968. Endalokin sem völvan spáði hljómuðu hvergi nema í hugskoti hans sjálfs.

Árni Heimir Ingólfsson

EDDA II – SÖNGTEXTAR

I. ÓÐINN

Heilir æsir!
Heilar ásynjur!
Heil sjá in fjölnýta fold!

Óðinn er æztr ok elztr ásanna. Hann ræðr
öllum hlutum.

Hann er svá fagr ok göfugr álitum at öllum
hlær hugr við.

Þat kann ek it fyrstu
er gól Þjóðrerir
dvergr fyr Dellings dyrum.

Heill dagr!
Heilir dags synir!

Afl gól hann ásum
en álfum frama,
hyggju Hroftatý.

Allt veit ek Óðinn,
hvar þú auga falt
í hinum mæra
Mímis brunni.

Hittusk æsir
á Iðavelli,
þeir er hörg og hof
hátimbruðu,
afla lögðu,
auð smíðuðu,
tangir skópu
ok tól gerðu.
Tefldu í túni,
teitir váru.

Heilir æsir!
Heilar ásynjur ok öll ginnheilög goð!
Heil sjá in fjölnýta fold!

Mjök er auðkennt
þeim er til Óðins koma.

Öllum hlær hugr við.

Bær heitir þar

blíð regin
silfri þöktu sali.

Óðinn heitir Alföður.

Mjök er auðkennt
þeim er til Óðins koma
salkynni at séa:
vargr hangir
fyrir vestan dyrr
ok drúpir örn yfir.

Óðinn setti lög í landi sínu. Óðinn er sigrsæll
í hverri orrustu. Óvinir hans óttast hann, en
vinir hans treysta honum ok trúa á kraft hans.
Ef hann leggur hendur á höfuð mönnum, þá
trúa þeir at vel muni farast. Óðinn kann þá
íþrótt er seiðr heitir. Gefr hann sigr sumum.
En sumum býðr hann til sín.

Gefr hann sigr sumum
en sumum aura,
mælsku mörgum
ok manvit firum.

Byrði betri
ber-at maðr brautu at,
en sé manvit mikit.

Byri gefr brögnum
en brag skáldum,
gefr hann mansemi
mörgum rekki.

Stundum vegr hann dauða menn ór jörðu.

Ljóð ek þau kann
er kann-at þjóðans kona
ok mannskis mögur.
Hjálp heitir eitt,
en þat þér hjálpa mun
við sökum ok sorgum.

Óðinn kann þau ljóð, er upp lýkst jörðin ok
björg ok steinar.

Rúnar munt þú finna
ok ráðna stafi,
mjök stóra stafi,
mjök stinna stafi,
er fáði fimbulþulr

ok görðu ginnregin
ok reist Hropttr röгна,
Óðinn með ásum.

Veiztu hve rista skal?
Veiztu hve ráða skal?
Veiztu hve fáa skal?
Veiztu hve freista skal?

Óðinn kann at slökkva eld ok kyrra sjá ok
snúa vindum. Allar þessar íþróttir kenndi
hann goðunum. Hann mælir allt hendingum.
Hann talar svá snjallt at öllum er á heyra þykir
þat eina satt. Hann skiptir hömum; liggir þá
búkrinn sem sofinn eða dauðr. Óðinn má vita
örlög manna ok óorðna hluti.

Huginn og Muninn
fljúga jörmungrund yfir
hverjan dag.

Margir staðir eru á himni fagrir, ok er þar allt
guðlig vörn fyrir.

Valaskjálf heitir ok háseti þat er Hliðskjálf
heitir, ok Alföðr sitr í. Hann sér of alla heima.

Glaðsheimr heitir,
þar en gullbjarta
Valhöll víð of þrumir.

Fimmhundruð dura
ok um fjórum tugum,
svá hygg ek á Valhöllu vera.

Valgrind heitir
er stendr velli á
heilög fyr helgum durum.
Forn er sú grind
en þat fáir vitu
hve hon er í lás of lokin.

II. SYNIR ÓÐINS

Glaðsheimr! Glaðsheimr!

Burir eru Óðins
Baldr ok Meili,
Víðarr ok Nepr,
Váli, Áli,
Þórr ok Hildólfr,

Hermóðr, Sigi,
Skjöldr, Yngvi-Freyr
ok Ítreksjóð,
Heimdallr, Sæmingr,
Höðr ok Bragi.

Breiðablik heitir
þar er Baldr hefur
sér of gjörva sali,
á því landi
er ek liggja veit
fæsta feiknstafi.

Baldr er svá fagr álitum ok bjartr at lýsir af
honum.

Þórr er sterkastr allra goðanna ok manna.

Þórr heitir Atli
ok Ásabragr;
sá er Ennilangr
ok Eindriði,
Björn, Hlórriði
ok Harðvéorr,
Vingþórr, Sönnungr,
Véoddr ok Rymr.

Enn skal telja
ása heiti:
Þar er Yggr ok Þórr
ok Yngvi-Freyr,
Víðarr ok Baldr,
Váli ok Heimdallr;
Týr ok Njörðr;
tel ek næst Braga.

Þórr hefr Yggs með árum
Ásgarð of þrek varðan.

Varð einn borinn
öllum meiri;
sá er aukinn
jarðar megni,
Jarðar burr!

Hann á ríki þar er Þrúðvangar heita.

Yggr ok Þórr ok Yngvi-Freyr.

En í Þrúðheimi
skal Þórr vera

unz of rjúfask regin.

Ennilangr ok Eindriði,
Vingþórr, Sönnungr,
Véoddr ok Rymr,
Hlórriði ok Harðvéorr.

Heimdallr er kallaðr hvíti áss.

Enn sá staðr er Himinbjörg heita, sá stendr á
himins enda, við brúarsporðinn, þar er Bifröst
kemr til himins.

Himinbjörg heita,
en þar Heimdall
kveða valda véum.

Þar vörðr goða
drekkr í væru ranni
gláðr inn góða mjöð.

Goðin gerðu brú af jörðu til himins, er Bifröst
heitir; kallið er regnboga.

Heimdallr! Hann er vörðr goða við himins
enda ok gæta brúarinnar fyrir bergrisum.
Heimdallr! Hann hefr lúðr þann er Gjallarhorn
heitir, ok heyrir blástr hans í alla heima.
Heimdallr! Hann er mikill ok heilagr. Hann
þarf minna svefn en fugl; hann sér jafnt nótt
sem dag hundrað rasta frá sér. Hann heyrir ok
þat er gras vex á jörðu eða ull á sauðum ok allr
þat er hærra lætr.

Enn skal telja
ása heiti:
Þar er Yggr ok Þórr
ok Yngvi-Freyr,
Viðarr ok Baldr,
Váli ok Heimdallr;
þá er Týr ok Njörðr á himni,
þar sem heitir Nóatún.

Nóatún heita
þar Njörðr hefr
sér af gjörva sali;
manna þengill
ins meus vani
hátimbruðum hörgi ræðr.
Njörðr í Nóatúnum!

Hann ræðr fyrir göngu vinds ok stillir sjá ok
eld. Á hann skal heita til sæfara ok veiða.
Hann er svá auðigr at hann má gefa auðlanda
eða lausafjár. Á hann skal til þess heita.

Burir eru Óðins
Baldr ok Meili,
Viðarr ok Nepr,
Váli, Áli,
Þórr ok Hildólfr,
Hermóðr, Sigi,
Skjöldr, Freyr, Ingvi-Freyr
ok Ítreksjóð.

Freyr er hinn ágætasti af ásum. Hann ræðr
fyrir regni ok skini sólar ok þar með ávexti
jarðar, ok á hann er gott að heita til árs ok
friðar.

Álfheim Frey
gáfu í árdaga
tírar að tannféi.

Freyr er beztr
allra ballriða
ása gördum í,
mey né grætir
né manns konu
ok leysir ór höptum hvern.

Enn skal telja
ása heiti:
Þar er Yggr ok Þórr
ok Yngvi-Freyr, Viðarr.

Viðarr heitir einn hinn þögli áss.

Þar er Yggr ok Þórr
ok Ingvi-Freyr,
Viðarr ok Baldr,
Váli ok Heimdallr,
þá er Týr.

Týr. Hann er djarfastr ok beztr hugaðr. Á hann
er gott at heita hreystimönnum.

Burir eru Óðins:
Baldr ok Meili,
Viðarr ok Nepr,
Váli, Áli,
Þórr ok Hildólfr,

Hermóðr, Sigi,
Skjöldr, Yngvi-Freyr
ok Ítreksjóð,
Heimdallr, Sæmingr,
Höðr ok Bragi.

Bragi. Hann er ágætr at speki ok mest at mál-
snilld ok orðfimi.

Svipum hefk nú ypt
fyr sigtíva sonum.
Vit þat skal vilbjörg vaka.

Heilir æsir!

III. ÁSYNJUR

Heilar ásynjur!
Heil sjá en fjölnýta fold!

Hverjar eru ásynjur? Frigg er æzt; hon á þann
bæ, er Fensalir heita.

Frigg of grét
í Fensölum
vá Valhallar.
Vituð ér enn, eða hvað?

Önnur er Sága á Sökkvabekk.

Sökkvabekkr heitir,
en þar svalar knegu
unnir glymjá yfir;
þar Óðinn ok Sága
drekka of alla daga
glöð ór gollnum kerum.

Þriðja er Eir; hon er læknið bezt.

Lyfjaberg heitir,
en þat hefr lengi verit
sjúkum ok sárum gaman;
heil verðr hver
þótt hafi heljarsótt,
ef þat klífr kona.

Fjórdá er Gefjon; er hon mær, ok henni þjóna
þær er meyjar andast. Fimmta er Fulla. Hon
er enn mær, ok ferr laushár ok gullband um
höfuð. Hon ber eski Friggjar ok veit launráð
með henni.

Freyja er ágætust af ásynjum; er hon ferr, þá ekr
hon á köttum sínum ok sitr í reið.

Fólkvangr heitir,
þar er Freyja ræðr
sessa kostum í sal;
hálfan val
hon kýs hverjan dag,
en hálfan Óðinn á.

Hon er nákvæmust mönnum til heita; henni
líkar ok vel mansöngur; á hana er gott at heita
til ásta.

Freyja giftist manni þeim, er Óðr heitir, þeirra
dóttir er Hnoss; hon er svá fögr at af hennar
nafni er hnossir kallaðar, þat er fagurt er og
gersimligt. Óðr fór í braut langar leiðir, en
Freyja grætr eftir, en tár hennar er gull rautt.

Sjöfn! Hon gætir mjök at snúa hugum manna
til ásta, kvinna ok karla.

Lofn! Hon er svá mild ok góð til áheita at hon
fær leyfi af Alföðr eða Frigg til manna sam-
gangs, kvinna ok karla, þótt áðr sé bannat eða
þvertakit fyrir.

Hittusk æsir á Iðavelli.

Einn sal gerðu þeir; þat var högr, er gyðjurnar
áttu, ok var hann allfagurt hús; hann kalla
menn Vingólf.

Vár! Hon hlýðir á einkamál, er veita sín á milli
konur ok karlar. Því heita þau mál várar.
Hon hefnir ok þeim er brigða.

Vör! Hon er vitr ok spurul, svá at engi hlut má
hana leyna.

Syn! Hon gætir dura í höllinni ok lýkr fyrir
þeim, er eigi skulu inn ganga; því er þat orðtak
at syn er fyrir sett, þá er maðr neitar.

Hlín! Hon er sett til gæzlu yfir þeim mönnum,
er Frigg vill forða við háska nokkrum.

Snotra! Hon er vitr ok látprúð, af hennar heiti
er kallat snotr kona eða karlmaðr, sá er hóflátr
er.

Gná! Hana sendir Frigg í ýmsa heima at erendum sínum.

Hon á þann hest, er rennr loft ok lög ok heitir Hólfvarpnir; af Gnár nafni er svá kallat at þat gnæfir, er hátt ferr.

Nú skal ásynjur allar nefna:
Frigg ok Freyja,
Fulla ok Snotra,
Gerðr ok Gefjon,
Gná, Lofn, Skaði.

Jörð, móðir Þórs, ok Rindr, móðir Vála, eru taldar með ásynjum.

Hlín ok Hanna,
Hnoss, Rindr ok Sjöfn,
Sól og Sága,
Sigyn ok Vör.

Sól ok Bil eru taldar með ásynjum.

Hapt sé ek liggja und Hvera lundi lægjarns líki Loka áþekkjann.

Sigyn heldr mundlaugu undir eitrit. Þá slær hon út eitrinu.

Þar sitr Sigyn þeygi of sínum veri vel glýjuð.

Þá kippist hann svá hart við at jörð öll skelfr.

Vituð ér enn, eða hvað?

IV. VALKYRJUR

Enn eru aðrar Óðins meyjar:
Hildir ok Göndul,
Hlökk, Mist, Skögul;
þá er Hrund ok Eir,
Hrist, Skuld talið.

Þessar heita Valkyrjur. Þær sendr Óðinn til hverrar orrustu;

þær kjósa feigð á menn ok ráða sigri.

Sé ek valkyrjur vítt af komnar, görvar at ríða til Goðþjóðar; Skuld helt skildi en Skögul önnur, Gunnr, Hildir, Göndul ok Geirskögul.

Göndul ok Skögul sendi Gauta-Týr.

Skeggöld ok Skögul, Hildir ok Þrúðr, Hlökk ok Herfjötur, Göll ok Geirahöð, Randgríðr ok Ráðgríðr ok Reginleif, þær bera Einherjum öl.

Taktu á gólfi gangfögr kona, horn hválfanda! Hefik af drukkit.

Enn eru aðrar Óðins meyjar:
Snót, brúðr, svanni, svarri, sprakki, fljóð, sprund, kona, feima, ekkja, rýgr, víf ok drós, ristill, sæta, man, svarkr ok hæll, mær ok kerling.

Nú eru taldar nönnur herjans, gjörvar at ríða grund, valkyrjur.

V. NORNIR

Nornir heita, þær er nauð skapur. Nipt ok Dísí nú mun ek telja.

Þessar meyjjar skapa mönnum aldr; en þeir menn er fyrir ósköpum verða, þá valda því illar nornir.

Þar stendr salr undir askinum við brunninn.

Þaðan koma meyjjar
margs vitandi,
Þrjár ór þeim sal
er und polli stendr.
Urð hétu eina,
aðra Verðandi,
skáru á skíði,
Skuld ina þriðju.
Þær lög lögðu,
þær líf köru
alda börnum,
örlög seggja.

VI. EINHERJAR

Hvötum er betra
en sé óhvötum
í hildarleik hafask,
glöðum er betra
en sé glupnanda,
hvat sem at hendi kömr.

Ár skal rísa
sá er annars vill
fé eða fjör hafa.
Liggjandi úlfr
lær of getrat,
né sofandi maðr sigr.

Fimm hundruð dura
ok um fjórum tögum,
svá hygg ek á Valhöllu vera.
Átta hundruð Einherja
ganga ór einum durum,
þá er þeir fara með vitni at vega.

Allir Einherjar
Óðins túnum í
höggvask hverjan dag;
val þeir kjósa
ok riða vígi frá
sitja meir of sáttir saman.

Ár valtívar
veiðar námu

ok sumblsamir,
áðr saðir yrði,
hristu teina ok á hlaut sáú,
fundu at Ægis
örkost hvera.

Andhrímur
lætr í Eldhrímni
Sæhrímni soðinn,
fleska beztr,
en þat fáir vita
við hvat Einherjar alask.

Skeggöld ok Skögul,
Hildr ok Þrúðr,
Hlökk ok Herfjötur,
Göll ok Geirahöð,
Randgríðr ok Reginleif,
þær bera Einherjum öl.

Öl heitir með mönnum,
með ásum bjórr,
kalla veig vanir,
hreinálög jötnar,
en í helju mjöð.
Kalla sumbl suttungs synir.

Gera ok Freka
seðr gunntamiðr,
hróðigr Herjaföðr,
en við vín eitt
vápngöfugr
Óðinn æ lifir.

Askr Yggdrasils,
hann er æztr viðá,
en Skíðblaðnir skipa,
Óðinn ása,
en jóa Sleipnir,
Biffröst brúa,
en Bragi skálda,
Hábrók hauka
en hunda Garmr.

Svipun hefk nú ypt
fyr sigtíva sonum,
vit þat skal vilbjörg vaka.
Öllum ásum
þat skal inn koma
Ægis bekkí á.

Heilir æsir!
Heilar ásynjur!
Heil sjá in fjölnýta fold!

Textar úr Hávamálum, Völuspá, Alvíssmálum, Fáfnismálum, Fjölsvinnsmálum, Friðþjófs sögu frækna, Gylfaginningu, Grímnismálum, Heimskringlu (Ynglinga sögu), Hymiskviðu, Hyndluljóðum, Lokasennu, Nafnapulum, Sigurdrifumálum, Skáldskaparmálum og Vafþrúðismálum.

SINFÓNÍUHLJÓMSVEIT ÍSLANDS

23. MARS 2018

1. FIÐLA

Nicola Lolli
Una Sveinbjarnardóttir
Zbigniew Dubik
Pálína Árnadóttir
Olga Björk Ólafsdóttir
Margrét Kristjánsdóttir
Pascal La Rosa
Rósa Hrund Guðmundsdóttir
Pétur Björnsson
Helga Þóra Björgvinsdóttir
Mark Reedman
Bryndís Pálsdóttir
Martin Frewer
Andrzej Kleina

2. FIÐLA

Vera Panitch
Roland Hartwell
Margrét Þorsteinsdóttir
Kristján Matthíasson
Þórdís Stross
Sólveig Steinþórsdóttir
Sigurlaug Eðvaldsdóttir
Hlín Erlendsdóttir
Dóra Björgvinsdóttir
Matthías Stefánsson
Ingrid Karlsdóttir
Christian Diethard

VIÓLA

Þórunn Ósk Marinósdóttir
Svava Bernharðsdóttir
Herdís Anna Jónsdóttir
Guðrún Þórarinsdóttir
Guðrún Hrund Harðardóttir
Ásdís Hildur Runólfssdóttir
Kathryn Harrison
Eyjólfur Bjarni Alfreðsson
Bjarni Frímann Bjarnason
Kristín Þóra Haraldsdóttir

SELLÓ

Sigurgeir Agnarsson
Sigurður Bjarki Gunnarsson
Hrafnkell Orri Egilsson
Margrét Árnadóttir
Bryndís Halla Gylfadóttir
Bryndís Björgvinsdóttir
Júlía Mogensen
Ólöf Sigursveinsdóttir

BASSI

Hávarður Tryggvason
Páll Hannesson
Gunnlaugur Torfi Stefánsson
Jóhannes Georgsson
Richard Korn
Þórir Jóhannsson

FLAUTA

Áshildur Haraldsdóttir
Björg Brjánsdóttir
Martial Nardeau

ÓBÓ

Martin Danek
Daniel Bogorad
Peter Tompkins

KLARÍNETT

Ár Gunnur Árnadóttir
Grímur Helgason
Baldvin Tryggvason

FAGOTT

Michael Kaulartz
Brjánn Ingason
Kristín Mjöll Jakobsdóttir

HORN

Stefán Jón Bernharðsson
Joseph Ognibene
Lilja Valdimarsdóttir
Frank Hammarin

LÚR

Emil Friðfinnsson
Ella Vala Ármannsdóttir
Guðmundur Hafsteinsson
Carlos Caro Aguilera

TROMPET

Einar Jónsson
Eiríkur Örn Pálsson
Baldvin Oddsson
Vilhjálmur Ingi Sigurðarson

BÁSÚNA

Sigurður Þorbergsson
Oddur Björnsson
David Bobroff, bassabásúna

TÚBA

Nimrod Ron

PÁKUR

Eggert Pálsson
Frank Aarnink

SLAGVERK

Steeff van Oosterhout
Frank Aarnink
Pétur Grétarsson
Kjartan Guðnason
Árni Áskelsson
Ólafur Hólm Einarsson

Yan Pascal Tortelier *aðalhljómsveitarstjóri*
Vladimir Ashkenazy *aðalheiðursstjórnandi*
Osma Vänskä *heiðursstjórnandi*
Anna Þorvaldsdóttir *staðartónskáld*

Arna Kristín Einarisdóttir *framkvæmdastjóri*
Árni Heimir Ingólfsson *listrænn ráðgjafi*
Margrét Sigurðsson *fjármálfulltrúi*
Grímur Grímsson *sviðsstjóri*

Anna Sigurbjörnsdóttir *tónleikastjóri*
Hjördís Ástráðsdóttir *fræðslustjóri*
Kristbjörg Clausen *nótna- og skjalavörður*
Sigþór J. Guðmundsson *sviðsstjóri*

Margrét Ragnarsdóttir *markaðs- og kynningarstjóri*
Jökull Torfason *markaðsfulltrúi*
Una Eypórsdóttir *mannauðsstjóri*
Gísli Magnússon *umsjónarmaður nótna*

SCHOLA CANTORUM

23. MARS 2018

1. SÓPRAN

Thelma Hrönn Sigurdórsdóttir
Rakel Edda Guðmundsdóttir
Fjóla Kristín Nikulásdóttir
Vigdís Sigurðardóttir
Hrafnhildur Árnadóttir Hafstað

2. SÓPRAN

Ragnheiður Sara Grímsdóttir
Ingibjörg Fríða Helgadóttir
Þórunn Vala Valdimarsdóttir
Alda Úlfarsdóttir
Hulda Dögg Proppé

1. ALT

Hildigunnur Einarsdóttir
Jóhanna Ósk Valsdóttir
Halla Marinósdóttir
Svanfríður Hlín Gunnarsdóttir
Arnngerður María Árnadóttir

2. ALT

Auður Guðjohnsen
Lilja Dögg Guðmundsdóttir
Jara Hilmarsdóttir
Sigurlaug Knudsen
Ása Fanney Gestsdóttir

1. TENÓR

Guðmundur Vignir Karlsson
Helgi Steinar Helgason
Rögnvaldur Konráð Helgason
Dagur Þorgrímsson
Þorsteinn Freyr Sigurðsson

2. TENÓR

Björn Thorarensen
Aron Steinn Ásbjarnarson
Þorvaldur Örn Davíðsson
Marteinn Snævarr
Sigurjón Jóhannsson

1. BASSI

Hreiðar Ingi Þorsteinsson
Hafsteinn Þórolfsson
Örn Ýmir Arason
Sigurður Sævarsson
Egill Gunnarsson

2. BASSI

Benedikt Ingólfsson
Hjálmar P. Pétursson
Björn Bjarnsteinsson
Bjarni Hreinsson
Sigurjón Halldórsson

PIANÓLEIKARI Á ÆFINGUM

Anna Guðný Guðmundsdóttir

AÐSTOÐARKÓRSTJÓRI

Hreiðar Ingi Þorsteinsson

SINFÓNÍUHLJÓMSVEIT
ÍSLANDS

BÍÓTÓNLEIKAR
26. OG 27. APRÍL 2018

AMADEUS AMADEUS

Nú gefst einstakt tækifæri til að upplifa kvikmyndina Amadeus sem sýnd verður í Eldborg og stórfenglega tónlist Mozarts í lifandi flutningi Sinfóníuhljómsveitar Íslands og Mótettukórs Hallgrímskirkju. Ekki missa af þessum stórbrotna viðburði!

MIÐASALA HAFIN SINFONIA.IS

Miðasala í Hörpu
sinfonia.is
harpa.is
528 50 50

@icelandsymphony / #sinfó

Aðalstyrktaraðili :

GAMMA